

19 december 2021, vierde zondag van de Advent C

Eerste lezing: Micha 5, 1-4a

Evangelielezing: Lucas 1, 39-45

Homilie

Niet alleen de vierde Adventskaars maakt duidelijk dat we nu echt dicht bij Kerstmis komen, maar wellicht ook de boodschap uit de profeet Micha die we hoorden in de eerste lezing. Micha is een wat minder bekende profeet – hij wordt soms één van de 12 ‘kleine profeten’ genoemd – maar een deel van zijn boodschap kennen we misschien uit de echo in het evangelie volgens Matteüs, met name waar het gaat over Bethlehem waarvan de bezoekers uit het Oosten (onze ‘Drie Koningen’) zeggen dat daar de pasgeboren Koning der Joden te vinden moet zijn. Dus niet vreemd dat deze lezing uit Micha op de 4de zondag van de Advent geplaatst is, ook al niet omdat we ook hoorden over “zij die baren zal, haar kind gebaard heeft”? Maar toch –even proberen om wat dieper te kijken.

De heilsprofetie van Micha staat in een bijbelboek dat uitblinkt in teksten over onheil en straf en lijkt dan ook een latere toevoeging om er toch nog iets van te maken. Eigenlijk – zo Micha – is het afgelopen met Juda, Samaria en Jerusalem. Het enige dat blijft is de hoop dat er in de toekomst – “op het einde van de dagen” volgens een paar verzen eerder -- toch weer iemand komt die met macht en kracht de orde herstelt, de zonen van Israël weer bij elkaar brengt en ook de belofte heeft om een man van vrede te zijn. Maar als je enkele verzen verder leest is het weer vooral de taal van wraak en geweld en zo kom ik bij de vraag of dit echt wel zo’n geschikte lezing is op de 4de zondag van de Advent? Denkelijk is hier weer de ‘correlatie-methode’ aan het werk: één of twee woorden uit een tekst van de Hebreeuwse bijbel ‘triggeren’ iets wat ook in het Nieuwe Testament staat en daarom worden de teksten in het lectionarium voor deze zondag bij elkaar gezet – zelfs indien er met het evangelie uit Lucas voor deze zelfde zondag geen zinnig verband te leggen is.

Is Micha grotendeels onbekend en ongeschikt, dan ligt dat anders bij het evangelie volgens Lucas. Het is het overbekende verhaal van het bezoek van Maria aan haar familielid Elisabet waarvan zij van de engel vernomen heeft dat die in verwachting is van een kind. Ik denk dat Lucas zijn lezers een paar zaken probeert duidelijk te maken. 1° De engel heeft Maria vooreerst verkondigd dat zij zwanger zal worden ‘van de Heilige Geest’ en een bijzonder kind ter wereld zal brengen. En daarna gaat het over een ander bijzonder kind, namelijk dat van de bejaarde Elisabet en haar eveneens oude echtgenoot Zacharias. Het bericht over dit andere bijzondere kind van Elisabet dient om aan Maria duidelijk te maken “dat voor God niets onmogelijk is” – en dus ook niet dat Maria zwanger zal worden en een bijzonder kind ter wereld zal brengen. 2° De ontmoeting tussen de vrouwen suggereert dat Maria inderdaad ondertussen zwanger is: de groet van Maria doet het kind van Elisabet “opspringen in haar schoot, en Elisabet wordt vervuld met de Heilige Geest en roept uit ‘Gij zijt gezegend onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot’”. 3° Lucas laat Elisabet ook meteen duidelijk maken wat de verhouding is tussen haar kind en dat van Maria: “Waaraan heb ik het te danken, dat de moeder van mijn Heer naar mij toekomt?” – een verwijzing naar de latere verhouding tussen Johannes de Doper en Jezus van Nazareth. 4° Ik denk dat er nog iets aan de orde is dat niet direct voor de hand ligt maar dat toch ook in Lucas mee zou kunnen spelen: het is Maria die naar Elisabet gaat en ook al is haar kind ‘de Heer’, het toch Maria is die zich ten dienste stelt van Elisabet en haar kind. Dat zegt al iets over wat voor soort ‘Heer’ deze Jezus van Nazareth zal proberen te worden: geen Koning van Macht, Pracht en Praal geboren in een paleis maar een kind in doeken gewikkeld en met een kribbe als wieg. Om mee te nemen voor deze vierde zondag van de Advent: op het einde der tijden komt het wel weer ‘in orde’ maar of dit nu de orde is waar we vol verlangen naar uitkijken – hm? En ‘Voor God is niets onmogelijk’ – ook niet in de verhoudingen tussen mensen. Mag ik

deze preek eindigen met het korte gebed uit de Adventskalender voor vandaag: “Goede God, wij laten de vierde kaars branden zodat uw licht ons de weg wijst naar een betere wereld. Maak ons attent voor wat er om ons heen gebeurt en help ons teken van hoop te zijn. Amen.”

Jan Jans